

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/239515,Rodzina-Pochwatkow-bohaterowie-ktorzy-poniesli-smierc-za-pomoc-Zydom.html>
24.03.2026, 21:43

Rodzina Pochwatków - bohaterowie, którzy ponieśli śmierć za pomoc Żydom

23 marca 2026 r., w przeddzień Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką, zastępca prezesa Instytutu Pamięi Narodowej dr Mateusz Szpytma spotkał się z potomkami rodziny Pochwatków, która zginęła z rąk Niemców za pomoc Żydom w czasie II wojny światowej.

23.03.2026

[Polacy ratujący Żydów](#)

Józef Pochwatka prowadził niewielkie gospodarstwo rolne w Kolczynie, pełnił również funkcję gajowego w lesie należącym do hrabiego Kleniewskiego. W okresie okupacji niemieckiej Pochwatowie udzielili schronienia jedenastu osobom narodowości żydowskiej, których ukrywali w domu na strychu oraz w dwóch położonych nieopodal ziemiankach. 5 stycznia 1943 r. wskutek donosu, do gospodarstwa Józefa Pochwatki przybyła ekspedycja karna, złożona z kilkunastu Niemców z Opola Lubelskiego i policjantów granatowych z posterunku w Józefowie nad Wisłą. Gospodarz zdążył w ostatniej chwili ostrzec ukrywających się Żydów, którzy zbiegli do lasu.

Józef został brutalnie pobity, a następnie cała rodzina została zastrzelona. Córka Janina Czapla w chwili śmierci była w zaawansowanej ciąży. Niemcy po dokonaniu egzekucji podpalili dom i zabudowania gospodarcze Pochwatków, a także położone nieopodal budynki należące do Janiny Czapli i jej męża. Ciała ofiar zostały pozostawione na miejscu zbrodni. Pochówku dokonał następnego dnia sąsiad, grzebiąc ciała zamordowanych w dole po ziemniakach w pobliżu gospodarstwa Janiny Czapli.

Szczątki Józefa, Bronisławy i Pelagii Pochwatków oraz Janiny Czapli i jej nienarodzonego dziecka zostały odnalezione podczas prac prowadzonych przez IPN w Kolczynie w gminie Józefów nad Wisłą w województwie lubelskim. [Poinformowaliśmy o tym w lutym 2026 roku podczas uroczystości w Pałacu Prezydenckim w Warszawie.](#)

Podczas spotkania w Lublinie prawnukowie Józefa Pochwatki – Ryszard Pochwatka i Ewa Tobiasz – odebrali noty identyfikacyjne z rąk zastępcy prezesa IPN dr. Mateusza Szpytmy.

- Instytut Pamięci Narodowej został stworzony właśnie po to, aby odkrywać takich bohaterów, jak rodzina Pochwatków. Aby odnaleźć ich szczątki, aby przywracać o nich pamięć, aby szerzyć o nich wiedzę. Rodzina Pochwatków to kolejny przykład bohaterów, którzy ponieśli śmierć za pomoc Żydom. Podobnie jak w wypadku Ulmów – i tu Niemcy nie oszczędzili kobiety w ciąży, kobiety z dzieckiem pod sercem matki

- podkreślił podczas uroczystości zastępca prezesa IPN.

W spotkaniu oprócz rodziny Pochwatków wzięli udział, m.in. Ignacy Roman Rudolf – mieszkaniec, który wskazał miejsce, w którym spoczywały szczątki rodziny Pochwatków, zamordowanej przez Niemców, oraz wspierał prace poszukiwawcze IPN, Paweł Grabek, burmistrz Józefowa nad Wisłą, a także Jego Ekscelencja ks. Mieczysław Cisło, biskup pomocniczy senior Archidiecezji Lubelskiej oraz dr Robert Derewenda, dyrektor lubelskiego Oddziału IPN, a także

młodzież szkolna wraz z nauczycielami.

Wydarzeniu towarzyszyła prelekcja dr Alicji Gontarek z oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Lublinie pt. „Polacy ratujący Żydów na terenie województwa Lubelskiego – wybrane przykłady z uwzględnieniem przykładu Józefa i Bronisławy Pochwatków, ich córek: Janiny Czapli i Pelagii Krystyny Pochwatki”.

Po zakończeniu części oficjalnej uczniowie szkół wzięli udział w bloku edukacyjnym prowadzonym przez Kingę Żelazko, poświęconym błogosławionej Rodzinie Ulmów.

Uroczystość została przygotowana w związku z obchodami Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.

Rodzina Pochwatków

Józef Pochwatka
1891 - 1943

Bronisława Pochwatka
1896 - 1943

Janina Czapla
1919 - 1943

Pelagia Krystyna Pochwatka
1923 - 1943

Józef Pochwatka - urodził się 28 lutego 1891 r. w Bystrzejowicach, w ówczesnym powiecie lubelskim,

Bronisława Pochwatka z domu Czapla, urodziła się 14 kwietnia 1896 r. w Kopaninie Kaliszańskiej, powiat puławski,

córki Józefa i Bronisławy: Janina Czapla, z domu Pochwatka, urodzona 31 marca 1919 r. w Bystrzejowicach, oraz Pelagia Krystyna Pochwatka, urodzona 1 grudnia 1923 r. w Bystrzejowicach-Kolonii.

Poszukiwania

4 lipca 2024 r. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, w ramach postępowania prowadzonego przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Lublinie, przeprowadził w miejscowości Kolczyn, koło Józefowa nad Wisłą prace, w celu odnalezienia miejsca pochówku Józefa Pochwatki, jego żony Bronisławy, córek Pelagii Krystyny oraz Janiny (po mężu Czapla), która w chwili śmierci była w zaawansowanej ciąży. Rodzina została zamordowana przez Niemców 5 stycznia 1943 r., w odwecie za ratowanie osób narodowości żydowskiej.

W trakcie przeprowadzonych prac odnaleziono na głębokości ok. 1,5 m, w pozostałościach ziemianki, szczątki ludzkie. Należały one do jednego mężczyzny, trzech kobiet oraz nienarodzonego dziecka. Szczątki kobiet spoczywały w układzie anatomicznym, zaś te, należące do mężczyzny były częściowo przemieszczone. Na niektórych kościach zidentyfikowano przebarwienia powstałe wskutek działania wysokiej temperatury.

Przy szczątkach odnaleziono liczne artefakty: buty lub ich pozostałości, pasek skórzany, guziki, korale, bransoletkę, spinkę do mankietu. Na dnie jamy grobowej ujawniono jeden pocisk.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji / IPN @ PoszukiwaniaIPN

Prace poszukiwawcze w Kolczynie. Fot. IPN

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji / IPN (@PoszukiwaniaIPN)

Prace poszukiwawcze w Kolczynie. Fot. IPN

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji / IPN (@PoszukiwaniaIPN)

Prace poszukiwawcze w Kolczynie. Fot. IPN

[Polecamy materiały Instytutu Pamięci Narodowej:](#)

- [Paweł Zielony, Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką](#)
- [Szymon Pietrzykowski, Początek upamiętniania Sprawiedliwych wśród Narodów Świata](#)

- [Tomasz Domański, Polacy ratujący Żydów. Kilka historii odważnych ludzi](#)
- [Zbrodnia \(nie\)osądzona. Losy żandarmów niemieckich biorących udział w mordzie na rodzinie Ulmów i ukrywanych przez nich Żydach](#)
- [Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej. Tom 1](#)
- [Polacy ratujący Żydów w dystrykcie lubelskim 1939-1944. Oblicza pomocy](#)
- [Nie tylko o Ulmach. O pomocy udzielanej Żydom przez Polaków podczas okupacji niemieckiej w latach 1939-1945, red. Tomasz Domański, Alicja Gontarek, Warszawa 2023](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Lublin

Lublin

Polacy ratujący Żydów pod okupacją niemiecką

Noty identyfikacyjne